

מ"ת 67654/03/18 - מדינת ישראל נגד א ד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

מ"ת 67654-03-18 מדינת ישראל נ' ד (עציר)
תיק חיצוני: 133504/2018

בפני	כבוד השופטת נאוה בכור
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיב	א ד (עציר)

החלטה

1. כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של שוד, נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, מעשי פזיזות ורשלנות, החזקת אגרופן או סכין שלא כדין, ונהיגה ללא רישיון.

בצד כתב האישום- הוגשה גם בקשה למעצר המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום **22.3.18** הלך המשיב בקיבוץ נחשונים כשהוא נושא תיק על גבו בעודו שרוי בגילופין. בעודו הולך בקיבוץ, נטל אופניים שאינם שייכים לו, רכב עליהם, וחפש דרכו אל מחוץ לקיבוץ.

בנסיבות אלה פגש המשיב את המתלון שנהג ברכב, וביקש שיסיעו אל שער הקיבוץ. המתלון הסכים והמשיב עלה לרכב כשהוא מניח את האופניים על גג הרכב.

בתום הנסיעה, עת ירד המתלון מהרכב על מנת לפרוק את האופניים מהגג, ניצל המשיב את חוסר תשומת הלב של המתלון, עבר למושב הנהג במטרה לגנוב את רכבו, ולמרות שהמתלון נאחז בדלת הרכב- המשיך לנסוע כ-300 מטר, תוך שהוא מסיט את הרכב ומגביר מהירות נסיעתו, עד שגרם להפלת המתלון, שנחבל ונזקק לטיפול רפואי.

כמו כן גרם המשיב בנהיגתו לתאונה שהסבה נזק רב לרכב, ונשא עמו סכין במהלך האירוע.

3. מטיעוני ב"כ המבקשת עולה כיבהודעת הוועדה הפסיכיאטרית מיום 30.8.18 שוחרר המשיבמצו אשפוז שהיה בעניינו.

ביום 30.5.18 הופסקו ההליכים בתיק בהסכמה תוך הצהרה כי עמדת המבקשת היא התנגדות לקביעת הפסיכיאטר המחוזי בעניין הכשירות המהותית, וביום 30.8.18 הוועדה הפסיכיאטרית הורתה כאמור על שחרור

מאשפוז.

בשל כך הוגשה בקשה לחידוש ההליכים שהתקבלה ביום 6.9.18, וכעת התיק מצוי בשלב טרם הפסקת ההליכים בו חוזרת המבקשת על הבקשה למעצרו עד לתום ההליכים.

המחלוקת בתיק נוגעת לעניין הכשירות המהותית ומקומה בהליך העיקרי ולא בשלב המעצר, ואין כרסום בעוצמת הראיות לכאורה הואיל ואין מחלוקת לעניין מעורבותו הלכאורית של המשיב בביצוע העבירות שבכתב האישום.

לעניין המסוכנות נוסף חשש להימלטות מאימת הדין זאת לאחר שהיתר הכניסה לישראל של המשיב פג, ובמהלך ההסתכלות לצורך חו"ד הפסיכיאטרית בעניינו הוא ברח לשטחי הרשות, והיה בבריחה עד שחזר והסגיר את עצמו.

לאור כל האמור, יש להורות על מעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים.

4. מטיעוני ב"כ המשיב המשיב היה במצב לא טוב בשלב מעצר הימים והדבר הוסבר אף לחוקרי המשטרה. ההתרשמות הייתה כי מדובר באדם חולה נפש, שהיה מאושפז בבית חולים לבריאות הנפש בשטחים ולכן התבקשה חו"ד פסיכיאטרית בעניינו שקבעה כי הוא סובל ממחלת נפש, אינו כשיר לעמוד לדין, ונמצא במצב פסיכוטי חריף, ועל כן הופסקו ההליכים וניתן צו אשפוז.

המבקשת הסכימה לקביעה שהוא לא כשיר לעמוד לדין בהסתייגות, וביקשה הבהרות מהפסיכיאטר המחוזי.

הפסיכיאטר המחוזי ענה על שאלות ההבהרה ונתן פירוט בתשובותיו, וקבע שוב, באופן חד משמעי, שמדובר במי שאינו כשיר לעמוד לדין ולא אחראי למעשיו.

היום, לאחר סיום תקופת האשפוז המבקשת אומרת שהיא הסתייגה מהקביעה שהוא לא אחראי למעשיו, ואך ורק בשל גישה זו חודשו ההליכים בתיק.

מדובר בחו"ד דעת של הפסיכיאטר המחוזי, וחזקה עליה כי היא אינה מוטה ואובייקטיבית.

בנסיבות אלה, חו"ד זו היא היחידה הקיימת בתיק, ומשמעותה כרסום בחומר הראיות, לפי ההלכה שנקבעה בבש"פ 9191/17 נור עבדאללה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.12.2017) כיוון שאי אפשר להתעלם מחו"ד הקובעת שהנאשם אינו כשיר לעמוד לדין.

לגבי חומר הראיות הגולמי - המשיב היה מעורב לכאורה במיוחס לו, אך הטענה היא מצבו הנפשי.

על כך עמד בימ"ש בבש"פ 4706/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.06.2012) ובבש"פ 6002/14

פלונית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.09.2014).

הכרסום בראיות לכאורה משליך על עוצמת עילת המעצר- מדובר בחולה נפש שלא ידע מה הוא עושה ועל כן אושפז בבית חולים כעת מצבו טוב ואין מסוכנות.

לאור כל האמור יש להורות על שחרורו ממעצר.

5. דין והחלטה

בבסיס הדיון דהיום עומדת שאלת המשקל שיש ליתן לחוות דעת פסיכיאטרית במסגרת בחינת התשתית הראייתית הלכאורית הקיימת בעניינו של המשיב.

בשלב זה המבקשת אינה מסכימה עם האמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית לעניין אי כשירותו המהותית של המשיב לעמוד לדין, ולטענתה תדון שאלה זו במסגרת התיק העיקרי, כשב"כ המשיב עותר לקבלת האמור בחו"ד הפסיכיאטרית כראיה לכרסום בתשתית הראייתית כנגד המשיב.

בבש"פ 9191/17 נור עבדאללה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.12.2017) נדרש בימ"ש העליון לסוגיה זו, עת דובר בחוות דעת שמצאה כי בעת ביצוע העבירות המיוחסות לנאשם שם ניכר כי היה במצב פסיכוטי פעיל, ובשעת המעשים לא היה מסוגל להבדיל בין טוב לבין רע, בין מותר לבין אסור- ונקבע כי היה באבחנה זו כדי להשליך על עוצמת הראיות הלכאוריות ולפתוח פתח לבחינת אפשרות שחרורו ממעצר (שם, פסקאות 10-11).

חיזוק לעמדתו זו מצא בימ"ש העליון אף בהחלטה קודמת בבש"פ 4706/12 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.06.2012) שאף בה נקבע כי חו"ד פסיכיאטרית בעניינו של נאשם הינה חלק אינטגרלי ממערך הראיות לכאורה בעניינו, הואיל ויש בה כדי לשפוך אור על יסוד מיסודותיה של העבירה, הלא הוא היסוד הנפשי. וכך מובא שם-

".... זו נקודת המוצא לדין כולו ואינני רואה מדוע יפקד מקומה של חוות הפסיכיאטרית מבין המכלול הראייתי שעל שופט המעצרים לבחון. השאלה היא, כאמור בפסק הדין הנ"ל בענין זאדה, האם ניתן יהיה להוכיח את אשמת הנאשם, ואחד מיסודות העבירה שיש צורך להוכיח, כשהוא נתון במחלוקת, נוגע למצבו הנפשי של הנאשם. אכן...המותב הדין בתיק העיקרי הוא שייקבע האם אכן הנאשם הוא בר עונשין אם לאו, הן מבחינת כשירותו לעמוד לדין והן מבחינת יכולתו להבחין בין טוב ורע במועד ביצוע העבירות. אלא שהלכה זו, שכלל אינה במחלוקת, אינה מקדמת את הדיון בסוגיה שלפנינו. המותב הדין בתיק העיקרי הוא גם המחליט ביתר הסוגיות שיהיה צורך להחליט בהן במהלך בחינת אשמתו או חפותו של הנאשם. אין הסוגיה דן שונה מכל סוגיה אחרת שיכולה בסופו של יום להכריע את גורל משפטו

של הנאשם, אשר נבחנת בחינה לכאורית בשלב המעצר. בשלב הנוכחי, של בחינת הראיות לכאורה, יש ליתן לחוות הדעת הפסיכיאטריות משקל לכאורי בלבד ולא משקל מוחלט. במקרה דנן המשקל הלכאורי הוא רב במיוחד, נוכח העובדה שמדובר בשתי חוות דעת נפרדות, שניתנו על ידי שני גורמים שונים הנמנים על שירותי בריאות הנפש, שניהם מטעמו של הפסיכיאטר המחוזי ולא מטעמו של המבקש עצמו. המשיבה מצביעה על קיומן של תמיהות כאלה ואחרות העולות לדעתה מחוות הדעת, המצריכות בירור והבהרה, דבר שייעשה במהלך שמיעת התיק העיקרי, אך המשיבה לא נקטה בכל צעד במטרה לסתור את מסקנות שתי חוות הדעת, מבין הצעדים העומדים לרשותה...כגון לבקש מינוי פאנל של מומחים, לבקש חוות הדעת נוספת מהפסיכיאטר המחוזי, לבקש הבהרות "

דברים אלה יפים אף לעניינו מקום בו מדובר בחוו"ד פסיכיאטרית עדכנית מטעם הפסיכיאטר המחוזי, ולא מטעמו של המשיב, הכוללת התרשמותם של שני פסיכיאטרים מומחים לפיה המשיב היה במצב פסיכוטי פעיל וכשירותו המהותית הייתה פגומה.

למותר לציין כי ההתרשמות פורטה ביתר שאת במכתב תשובה לשאלות הבהרה מטעם המבקשת מיום 15.5.18, באופן שאינו מותיר ספק בדבר מצבו הנפשי של המשיב בעת הרלוונטית.

מן הכלל אל הפרט

בעניינו, עיון בחוו"ד הדעת מיום 25.4.18 מעלה כי ד"ר אלטמרק, פסיכיאטר מומחה מנהל היחידה לפסיכיאטריה משפטית וד"ר פרנקל פסיכיאטרית מומחית, מהמרכז הרפואי לבריאות הנפש "לב השרון", שמונו מטעם הפסיכיאטר המחוזי, התרשמו כי המשיב סובל ממחלת נפש במובנה המשפטי, ובעת הרלוונטית היה במצב פסיכוטי פעיל, ואינו כשיר לעמוד לדין.

עוד התרשמו הם כי בעת ביצוע העבירות ההנחה היא כי כבר היה שרוי במצב פסיכוטי חריף והשימוש באלכוהול החמיר את התנהגותו, שימוש שהינו משני למחלתו הבסיסית, כך שההערכה היא כי כשירותו המהותית הייתה פגומה.

ממכתב הבהרה מאת המרכז הרפואי לבריאות הנפש "לב השרון" מיום 15.5.18 שנשלח למבקשת בהתאם לשאלות הבהרה אודות חוו"ד הנ"ל עלה כי המשיב הגיע במצב פסיכוטי דלוזיוני והלוצינטורי חריף, עם הפרעות במהלך החשיבה, מחשבות שווא והפרעות בתפיסה, בוחן מציאות ושיפוט פגומים.

עוד צוין כי אופיין בסף גירוי נמוך ועם מסוכנות לעצמו ולסביבתו באופן מידי, באופן שהצריך הוצאת צו אשפוז כפוי.

בחוו"ד עדכנית של הוועדה הפסיכיאטרית שהתכנסה בעניינו מיום 30.8.18 עולה כי חלה רמיסיה משמעותית במצבו הנפשי, אין עדות כיום למצב פסיכוטי פעיל מזה זמן מה, ולא נשקפת סכנה לעצמו או לסביבתו כל עוד הוא בטיפול תרופתי.

במצב דברים זה, הרי שלא ניתן לומר כי היותו של המשיב במצב נפשי פסיכוטי שהוחמר עקב היותו בגילופין, אין לו כל השפעה על סוגיית היסוד הנפשי של העבירות, ובעקיפין על התגבשות יסודות העבירות המיוחסות לו.

עם זאת, בנסיבות לה מדובר בכרסום **מסוים** בתשתית הראייתית, לו משקל יחסי במכלול התשתית הראייתית, ולא חזות הכל.

ראשית, חוו"ד הפסיכיאטרית קבעה כי בשל היותו של המשיב במצב פסיכוטי בעטייה של מחלת נפש **נפגמה** כשירותו המהותית, עם זאת, טיבו של הפגם והשלכתו על היסוד הנפשי בעת ביצוע העבירות הספציפיות המיוחסות למשיב אינו נהיר בשלב זה וטעון ברור נוסף במסגרת ההליך העיקרי.

שנית, דברים אלה מקבלים משנה תוקף מקום בו כבר בשלב זה המבקשת משיגה על חוות הדעת ואינה מקבלת אותה ככתבה וכלשונה נוכח העובדה כי עומדת על קיומה של תשתית ראייתית לכאורית איתנה ומעצרו של המשיב עד לתום ההליכים, כפי שאף עולה משאלות ההבהרה שהוגשו בהמשך לחוות הדעת.

לעניין זה נקבע בבש"פ 6002/14 **פלונית נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 11.09.2014) כי להסכמת המבקשת עם חוו"ד או קיומן של השגות לגביה, יש נפקות לשאלת קיומן של ראיות לכאורה-

"עצמת הראיות לכאורה מושפעת מן השאלה אם יש או אין מחלוקת בדבר מסקנות חוות הדעת. כאשר למאשימה יש השגות בעניין חוות דעת, מובן כי נדרש בירור מקיף בגדרי ההליך העיקרי, ואין לשלול את האפשרות שבסופו של יום ימצא בית המשפט כי הנאשם כשיר לעמוד לדין או כי התקיימה בו כשירות מהותית עת שביצע את העבירות המיוחסות לו. מצב אחר הוא זה שבו אין מחלוקת בדבר מסקנות חוות הדעת, היינו: כאשר המאשימה אינה כופרת בה. כאשר הנאשם עומד לדין בעבירה הדורשת הוכחת יסוד נפשי, והמאשימה אינה טוענת כי התקיים יסוד נפשי כאמור, לכאורה מתחייבת המסקנה כי אין ראיות לכאורה לאישום המיוחס. ואולם, הואיל וקביעה כאמור מסורה לבית המשפט, שאינו מחויב בממצאי חוות הדעת אף אם אין מחלוקת לגבי מסקנותיה, הרי שאין די בכך שהמאשימה מאמצת את חוות הדעת כדי להוביל בהכרח לקביעה גורפת שלפיה אין בנמצא ראיות לכאורה להרשעת הנאשם. עם זאת, מובן כי הסכמת התביעה לחוות הדעת מכרסמת עד מאוד בראיות לכאורה הדרושות להחזקת הנאשם במעצר עד תום ההליכים, והדעת נותנת כי רק במקרים חריגים ימצא במצב כזה כי חרף קיומה של חוות דעת פסיכיאטרית כאמור - חוות דעת שאין כופר בה - יש להורות על מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים נגדו."

(ראו גם: עמ"ת (מחוזי ת"א) 20277-05-16 פלונית נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 31.05.2016))

אף בבש"פ 9191/17 נור שלעיל נקבע כי אין בהעדר הסכמה מטעם המדינה לאמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית כדי להוציא את משקלה של האחרונה ממארג הראיות הקיימות, והדבר יבוא במניין השיקולים שעל בית המשפט להידרש אליהם במלאכת הבחינה הלכאורית של הראיות בשלב המעצר (שם, פסקה 9).

יש לציין כי עיון בעובדות כתב האישום מעלות כי המשיב, הגם שלכאורה היה בגילופין ומצב נפשי רעוע, פעל תוך מודעות לקורה סביבו, ואף תכנון מסוים.

כך למשל, ידע לנצל את ההזדמנות ולעבור למושב הנהג בעת שהמתלונן פנה להוריד את האופניים מגג המכונית.

בנסיבות אלה, ונוכח עובדות כתב האישום, טיב העבירות המיוחסות למשיב, ותוכן חוו"ד בעניינו- מצאתי כי קיים כרסום מסוים בראיות לכאורה בעניינו בכל הנוגע ליסוד הנפשי באופן שמצדיק, למצער, בחינה של אפשרות שחרור לחלופה.

עילות מעצר

חרף כרסום מסוים בתשתית הראייתית לכאורית עדיין מעשיו של המשיב מקימים **מסוכנות סטטוטורית** מקום בו מדובר בעבירת אלימות חמורה, בהתאם לסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996 ובכלל זה שוד רכבו של המתלונן, גרירתו כמה מאות מטרים, נסיעה באופן מסוכן, גרימת חבלות לגופו של המתלונן שהצריכו טיפול רפואי, וגרימת נזקים לרכב, שכל אלה לא גרמו לו לחדול ממעשיו.

למותר לציין כי כל העת נשא המשיב על גופו סכין יפנית, וכי כמות האלכוהול בדמו הייתה גבוהה מאוד.

זאת ועוד, המבקשת הצביעה על עילת מעצר נוספת שעניינה **חשש להימלטות** מהדין הואיל והיתר הכניסה לישראל בו מחזיק המשיב פקע ביום 28.3.18, והוא אכן נמלט מהארץ לתחום האיזור במהלך אשפוזו לצורך הסתכלות פסיכיאטרית, הגם שלבסוף חזר והסגיר עצמו. הימלטות זו עולה אך ממכתב המרכז הרפואי לבריאות הנפש "לב השרון" מיום 15.5.18 בו צוין כי המשיב ברח מהמוסד במהלך חודש מאי 2018.

בסעיף 21 (ב) לחוק המעצרים ציווה המחוקק לבחון חלופת מעצר, חובה החלה גם כאשר המדובר בתושב האזור (בש"פ (ירושלים) 4757/97 ג'אמל עבד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 08.08.1997)).

עם זאת פסיקתו של בימ"ש העליון מעלה כי נסיבה זו נבחנה במכלול הנסיבות והשיקולים בשאלת אפשרות שחרורו של נאשם לחלופת מעצר, ולא עמדה לבדה.

סוגיית שחרורו של נאשם תושב האזור נדונה בהרחבה בבש"פ 10418/08 עאהד טאלאלקה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 15.12.2008) וכך נקבע-

"ערר זה..מעורר שאלה החוזרת ונשנית בבית משפט זה, קרי, שחרור לחלופה של תושבי הרשות הפלסטינאית. ברי כי עניין זה אינו פשוט...ויש לא מעט אפשרויות למעבר לא חוקי מן הרשות הפלסטינאית לישראל, ועל כן ישנם שוהים בלתי חוקיים, מהם קשיי יום מחפשי עבודה ולחם, מהם עברייני רכוש, ומהם עברייני טרור. איזוהי הדרך שיבור לו בית המשפט הישראלי שעה שלפניו חשוד או נאשם עצור מן הרשות הפלסטינאית אשר מתבקשת לגביו חלופה? זאת, כמובן, נוכח הוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), תשנ"ו-1996, שלפיו לא יינתן צו מעצר אלא מקום שלא ניתן להשיג את מטרת המעצר בחלופה..מה עולה מכל האמור במישור הכללי? סבורני כי קשה לדבר - כדרך שאמרה באת כוח המדינה בעקבות בית המשפט המחוזי - על "אסכולות" שונות בבית משפט זה בנושא דנא, גם אם מטבע הדברים יימצאו לעיתים גוונים. דעת לנבון נקל, שכאשר המדובר בתושב הרשות, וכל עוד לא נשתנה מצב היחסים במישור הכללי והמשפטי, יש חשש טבוע וברור להימלטות מאימת הדין בשטחי הרשות הפלסטינאית, ובמקרים לא מעטים אכן אין מנוס ממעצר. השאלה אם בנסיבות העבירה והחשוד או הנאשם - מהות ומיהות - אין מקום לשחרור לחלופה, או שמא ניתן להפיג את חשש ההימלטות במידה סבירה בחלופת מעצר בישראל, או אף בשחרור לשטח גופו בתוך הפקדה וערבויות של ישראלים, היא תלוית נסיבות; אליה על בית המשפט להידרש בכל מקרה לגופו.איני סבור כשלעצמי, שחלופת מעצר בישראל במקרים המתאימים, גם אם לא יהיו רבים, היא בלתי אפשרית מכל וכל כאשר המדובר בתושב שטחים השווה שלא כדין. אכן, על פניו נראה הדבר קשה כיוון שכביכול ניתנת "גושפנקא" לשהות הבלתי חוקית; אך מנגד מדובר בחלופת מעצר...ואולם ברי כי לכך נדרשות נסיבות מיוחדות, כאמור בעניין עבד. יש רק להוסיף ולהטעים, כי במקרים כאלה על התיק העיקרי להיקבע בהקדם, כדי שהדיסוננס בנקודה זו לא יתמשך. במקרים שיהיו מעטים אף יותר, כמסתבר בגדרי השכל הישר, ניתן לשקול שחרור בהפקדה משמעותית גם לשטחי הרשות עצמם. השיקול של הימלטות מאימת הדין הוא כאמור אינהרנטי למקרים אלה, אך יתכנו כמובן גם עילות נוספות, כגון מסוכנות. ברי גם, כי הבחינה צריכה להיות דקדקנית, לרבות עבר קודם, האם האישום כולל שהיה בלתי חוקית בלבד או מעבר לה, וכיוצא באלה."

בנסיבות אלה, העבירות המיוחסות למשיב מקימות מסוכנות סטטוטורית כמו גם עילת מעצר מכוח חשש לביטחון הפרט והציבור.

הגם שהמשיב שלפניי נעדר עבר פלילי, הרי שבעניינו גובר החשש הממשי להימלטות מהדין לשטחי האזור, לאור

ניסיון הימלטות קודם ופקיעת היתר הכניסה בעניינו, בד בבד עם העובדה כי שם נמצאים בני משפחתו וגורמי התמיכה בעניינו.

על כן ובמצב דברים זה, קיים ספק רב בדבר אפשרו שחרורו לחלופת מעצר שתאיין חשש זה.

כן לא הוצגה כל חלופה שיכולה לאיין מסוכנותו/חשש מהימלטותו.

6. לאור כל האמור הריני מורה על המשך מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

ניתנה היום, ה' חשוון תשע"ט, 14 אוקטובר 2018, במעמד הצדדים.